

АНОТАЦІЯ

Єрмоленко А. О. Хорова творчість композиторів Донеччини кінця XX – початку XXI століть: традиція та виконавська інтерпретація. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво». – Національна музична академія України, Міністерство культури України, Київ, 2026.

Актуальність теми дослідження. Хорова творчість композиторів Донеччини кінця XX – початку XXI століть є важливою складовою сучасної української музичної культури, однак її художня цілісність, зв'язок із національною хоровою традицією та специфіка виконавського втілення залишаються недостатньо дослідженими. Одним із актуальних і перспективних напрямів вбачається зосередження уваги на традиції та виконавській інтерпретації хорового доробку композиторів регіону. Фокус на практичному аспекті дозволяє виявити особливості реалізації композиторського задуму, простежити способи його художнього втілення та визначити специфіку інтерпретації творів.

Мета наукового обґрунтування – виявити жанрово-стильові риси хорової творчості композиторів Донеччини кінця XX – початку XXI століть, дослідити способи трансформації національно-культурної традиції в контексті сучасних композиторських практик та обґрунтувати принципи виконавської інтерпретації хорових творів Олексія Скрипника, Євгена Петриченка й Олександра Некрасова.

Об'єкт дослідження – хорова творчість композиторів Донеччини кінця XX – початку XXI століть.

Предмет дослідження – жанрово-стильова специфіка та виконавсько-інтерпретаційні засади хорових творів Олексія Скрипника, Євгена Петриченка та Олександра Некрасова.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному осмисленні хорової творчості композиторів Донеччини кінця XX – початку XXI століть.

У роботі *вперше*:

- виявлено провідні жанрово-стильові та образно-тематичні тенденції хорової творчості композиторів Донеччини кінця XX – початку XXI століть;
- обґрунтовано виконавські підходи до інтерпретації хорових творів О. Скрипника, Є. Петриченка та О. Некрасова.

Практичне значення роботи. Матеріали дослідження можуть бути використані у навчальних курсах історії української музики, хорової літератури, хорознавства, методики роботи з хором, а також у подальших розвідках, пов'язаних з означеною темою, та у практичній підготовці студентів-хормейстерів.

У *першому розділі* розглянуто історико-культурні передумови формування музичного мистецтва Донеччини кінця XX – початку XXI століття та окреслено основні етапи становлення хорової традиції регіону. Особливу увагу приділено виявленню українських культурних витоків Донеччини, ролі фольклорної та духовної традицій, а також впливу історичних, соціокультурних та ідеологічних чинників на розвиток музичного середовища краю. Розглянуто діяльність професійних та аматорських хорових колективів, музично-освітніх осередків і представників локальної композиторської школи.

У *другому розділі* досліджено хорову творчість Олександра Некрасова, Олексія Скрипника, Євгена Петриченка та визначено їх основні жанрово-стильові орієнтири. На основі аналізу обраних творів сформовано переконливу інтерпретаційну стратегію, встановлено способи переосмислення національної музичної традиції у сучасній хоровій творчості Донеччини та відтворено специфіку її втілення у виконавській практиці.

У *Висновках* узагальнено результати дослідження хорової творчості композиторів Донеччини кінця XX – початку XXI століть та визначено її місце в загальноукраїнському музичному контексті. Встановлено провідну роль

духовної та фольклорної традицій у формуванні жанрово-стильових та образно-тематичних засад творчості досліджуваних авторів. Обґрунтовано відповідні виконавські стратегії, що передбачають глибоке опрацювання музичного тексту.

Ключові слова: хорове мистецтво, регіональна композиторська школа, культурні символи, традиція, хорові жанри, неофольклоризм, виконавська інтерпретація, інтерпретаційні стратегії.

ABSTRACT

Yermolenko A. O. Choral Works by Donbas Composers of the Late 20th and Early 21st Centuries: Tradition and Performance Interpretation. – Qualification scientific work on the rights of a manuscript.

Scientific justification of a creative artistic project for the degree of Doctor of Arts in Specialty 025 "Music Art." – Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music, Ministry of Culture of Ukraine, Kyiv, 2026.

Relevance of the research topic. The choral works of Donbas composers from the late 20th to the early 21st centuries constitute an important element of contemporary Ukrainian musical culture. However, their artistic integrity, connection with the national choral tradition, and the specifics of their performance embodiment remain insufficiently explored. Focusing on the tradition and performance interpretation of the region's choral heritage appears to be a timely and promising direction of research. Focusing on the practical aspect allows for revealing the realization of the composer's intent, tracing the methods of its artistic embodiment, and defining the specifics of interpreting these works.

The scientific justification aims to identify the genre and stylistic features of choral works by Donbas composers of the late 20th and early 21st centuries, to investigate the methods of transforming the national cultural tradition within the context of contemporary compositional practices, and to substantiate the principles

of performance interpretation regarding the choral works of Oleksii Skrypnyk, Yevhen Petrychenko, and Oleksandr Nekrasov.

The object of the study is the choral works of Donbas composers of the late 20th and early 21st centuries.

The subject of the study encompasses the genre-stylistic specifics and performance-interpretative principles of choral works by Oleksii Skrypnyk, Yevhen Petrychenko, and Oleksandr Nekrasov.

The scientific novelty of the study lies in a comprehensive conceptualization of the choral works by Donbas composers of the late 20th and early 21st centuries.

For the first time:

- leading genre-stylistic, figurative, and thematic trends in the choral works of Donbas composers of the late 20th and early 21st centuries have been identified;
- performance approaches to the interpretation of choral works by O. Skrypnyk, Ye. Petrychenko, and O. Nekrasov have been substantiated.

Practical significance of the work. The research materials can be utilized in educational courses on the history of Ukrainian music, choral literature, choral studies, methods of choral conducting, as well as in further scientific investigations related to the topic and in the practical training of student choral conductors.

The first chapter examines the historical and cultural background behind the development of Donbas music art from the late 20th to the early 21st centuries and outlines the main stages in the formation of the region's choral tradition. Special attention is given to revealing the Ukrainian cultural origins of Donbas, the role of folklore and sacred traditions, and the impact of historical, sociocultural, and ideological factors on the development of the region's musical environment. The activities of professional and amateur choral ensembles, music education centers, and representatives of the local composition school are considered.

The second chapter investigates the choral works of Oleksandr Nekrasov, Oleksii Skrypnyk, and Yevhen Petrychenko, determining their main genre and stylistic orientations. Based on the analysis of selected works, a compelling

interpretative strategy is formed, methods of reinterpreting the national musical tradition in contemporary Donbas choral composition are established, and the specifics of its realization in performance practice are reconstructed.

The Conclusions summarize the research results on the choral works of Donbas composers of the late 20th and early 21st centuries and determine their place within the broader Ukrainian musical context. The leading role of sacred and folklore traditions in shaping the genre-stylistic, figurative, and thematic foundations of the studied composers' creative output is established. Appropriate performance strategies requiring in-depth analysis of the musical text are substantiated.

Keywords: choral art, regional composition school, cultural symbols, tradition, choral genres, neofolklore, performance interpretation, interpretative strategies.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ ПРАЦЬ

Статті у фахових наукових виданнях

1. Єрмоленко А. О. Культурні символи Донеччини у хоровій симфонії-перформансі Євгена Петриченка «Осяяні чорним сонцем». *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. Київ, 2025. Вип. 143 : Інтерпретаційні аспекти музичної творчості. С. 129–143. DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2025.143.342813>
2. Єрмоленко А. О. Жанрова інтерпретація хорового твору Олексія Скрипника за темою української народної пісні «За горами сонце палає». *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2026. Вип. 94. Т. 1. С. 159–164. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/96-1-23>.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АПРОБАЦІЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Кваліфікаційну наукову працю обговорено на засіданнях кафедри теорії та історії музичного виконавства та кафедри хорового диригування Національної музичної академії України. Матеріали дослідження викладені у

доповідях на трьох всеукраїнських науково-практичних конференціях. Презентовано творчий мистецький проєкт на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва.

Теми доповідей і назва творчого мистецького проєкту

Всеукраїнська науково-практична конференція «Процес музичного стилетворення: композитор та виконавець» (Київ, 25-26 квітня 2025 р.). *Тема доповіді:* Солярна символіка у хоровій симфонії-перформансі «Осяяні чорним сонцем» Євгена Петриченка.

Всеукраїнська науково-практична конференція «Музична творчість і наука сьогодні: нові вектори, стратегії змін» (Київ, 2-3 травня 2025 р.). *Тема доповіді:* Хоровий голос Донеччини в умовах війни: традиції та нові сенси.

Всеукраїнська науково-практична конференція «Інтерпретаційні аспекти музичної творчості: науково-практична конференція пам'яті професора Віктора Москаленка» (Київ, 1-2 травня 2026 р.). *Тема доповіді:* Особливості виконавської інтерпретації хорової поеми за темою української народної пісні «За горами сонце палає» Олексія Скрипника.

Назва творчого проєкту: Хорова творчість композиторів Донеччини кінця XX – початку XXI століть: традиція та виконавська інтерпретація (2 березня 2026 року). Київ, Зал імені академіка О. С. Тимошенка НМАУ. За участі Ансамблю солістів «Благовість» (художня керівниця – народна артистка України Тетяна Кумановська), хор старших класів «Мальва» ДМШ № 4 (керівниця – Анастасія Єрмоленко, концертмейстер – Марія Когут) було виконано «Два хори на вірші Лесі Українки "Вже сонечко в море сіда" і "На зеленому горбочку"» та «Дві фольклорні імпровізації на теми українських жартівливих народних пісень: "Занадився журавель" і "Весілля мухи"» Олександра Некрасова, хорову поему на тему української народної пісні «За горами сонце палає» Олексія Скрипника, частини з хорової симфонії-перформансу «Осяяні чорним сонцем» Євгена Петриченка («Легенда скам'янілого лісу», «Страсті поля Рутченкового», «Історія одного муралу»).